YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

7 päivänä kesäkuuta 2007 *

Asiassa C-50/06,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 31.1.2006,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande ja R. Troosters, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään H. G. Sevenster ja M. de Grave,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. Klučka, J. N. Cunha Rodrigues, P. Lindh ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: E. Sharpston,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta 25.2.1964 annetun neuvoston direktiivin 64/221/ETY (EYVL 1964, 56, s. 850) mukaisia

velvoitteitaan, koska se ei ole soveltanut unionin kansalaisiin kyseistä direktiiviä vaan yleistä ulkomaalaislainsäädäntöä, jonka perusteella rikostuomioon on mahdollista yhdistää järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 EY 18 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei EY:n perustamissopimuksessa määrätyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.

3 Direktiiviä 64/221 sovelletaan sen 1 artiklan mukaan jokaiseen jäsenvaltion kansalaiseen, joka asuu toisessa yhteisön jäsenvaltiossa tai matkustaa sinne joko toimiakseen siellä palkatussa työssä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana taikka vastaanottaakseen siellä palveluja. Kyseisen direktiivin säännöksiä sovelletaan myös tällaisen jäsenvaltion kansalaisen puolisoon ja perheenjäseniin siltä osin kuin perustamissopimuksen mukaisesti tällä alalla annettujen asetusten ja direktiivien säännökset koskevat heitä.

4 Direktiivi 64/221 koskee sen 2 artiklan mukaan kaikkia jäsenvaltioiden alueelle saapumiseen, oleskeluluvan myöntämiseen tai uudistamiseen taikka jäsenvaltioiden alueelta karkottamiseen liittyviä toimenpiteitä, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai kansanterveyden vuoksi.

5 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vuoksi käyttöön otettujen toimenpiteiden on perustuttava yksinomaan kyseisen yksilön omaan käyttäytymiseen.

2. Rikostuomiot eivät sellaisenaan saa olla perusteena tällaisille toimenpiteille."

6 Direktiivin 64/221 8 artiklan mukaan asianomaisella tulee olla kaikkien maahantuloa taikka oleskeluluvan epäämistä tai uudistamatta jättämistä taikka maastakarkotusta koskevien päätösten osalta samat hallintotoimia koskevat oikeussuojakeinot kuin kyseisen valtion kansalaisilla.

7 Tämän saman direktiivin 9 artiklan tarkoituksena on turvata menettelylliset vähimmäistakeet jäsenvaltioiden kansalaisille, joiden osalta on tehty oleskeluluvan epäämistä tai uudistamatta jättämistä koskeva päätös tai jotka on päätetty karkottaa maasta.

Kansallinen lainsäädäntö

8 Vreemdelingenwet-nimisen lain (ulkomaalaislaki), joka on annettu 23.11.2000 (Stbl. 2000, nro 495), 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Tässä laissa ja sen perusteella annetuissa säännöksissä tarkoitetaan

– –

e) yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisilla

1) Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisia, joilla on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen nojalla oikeus päästä toiseen jäsenvaltioon ja oleskella siellä;

2) edellä 1 alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden perheenjäseniä, jotka ovat kolmannen valtion kansalaisia ja joilla on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen soveltamiseksi tehdyn päätöksen perusteella oikeus päästä jäsenvaltioon ja oleskella siellä;

– –

m) ulkomaalaisella

henkilöä, joka ei ole Alankomaiden kansalainen ja jota ei voida lain nojalla kohdella Alankomaiden kansalaisena."

9 Tämän saman lain 8 §:n e kohdassa säädetään, että ulkomaalainen oleskelee yhteisön jäsenvaltion kansalaisena laillisesti Alankomaissa ainoastaan, jos hänen oleskelunsa perustuu perustamissopimuksen tai Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3) perusteella annettuun säännökseen.

10 Vreemdelingenwetin 63 §:ssä säädetään, että ulkomaalainen, joka ei oleskele laillisesti Alankomaissa ja joka ei ole oma-aloitteisesti poistunut sieltä kyseisessä laissa säädetyssä ajassa, voidaan karkottaa mainitun lain 27 §:n 1 momentin b kohdan tai 45 §:n 1 momentin b kohdan nojalla.

11 Tämän saman lain 67 §:ssä säädetään seuraavaa:

"1. Ministeri voi julistaa ei-toivotuksi henkilöksi ulkomaalaisen

a) joka ei oleskele Alankomaissa laillisesti ja joka on syyllistynyt toistuvasti tekoihin, jotka ovat rangaistavia tämän lain nojalla;

b) jonka on lainvoimaiseksi tulleella tuomiolla todettu syyllistyneen rikokseen, josta voidaan määrätä rangaistuksena vähintään kolme vuotta vankeutta, tai jolle on määrätty Wetboek van Strafrechtin 37 a §:ssä säädetyn kaltainen toimenpide;

c) josta aiheutuu vaaraa yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle ja joka ei oleskele Alankomaissa laillisesti tämän lain 8 §:n a–e tai l kohdan perusteella

d) sopimuksen perusteella; taikka

e) Alankomaiden kansainvälisiä suhteita koskevan edun nimissä.

– –

3. Poiketen siitä, mitä 8 §:ssä säädetään, ei-toivotuksi henkilöksi julistettu ulkomaalainen ei voi oleskella laillisesti Alankomaissa."

12 Tämä pykälä on keskeisiltä osin sama kuin vuoden 1965 ulkomaalaislain 21 §, johon komissio viittaa kannekirjelmässään.

13 Vreemdelingenbesluit-nimisen asetuksen (ulkomaalaisasetus), joka on annettu 23.11.2000 (Stbl. 2000, nro 497), 1:5 §:n 1 momentin sanamuoto on seuraava:

"Oikaisuvaatimuksen tai hallinnon sisäisen muutoksenhakukeinon johdosta tehtävän päätöksen osalta ministeri kuulee ulkomaalaisasioiden neuvoa-antavaa komiteaa – –, jos riidanalaisessa päätöksessä evätään yhteisön jäsenvaltion kansalaiselta pääsy Alankomaihin tai todetaan, että yhteisön kansalainen ei oleskele 8 §:n e kohdassa tarkoitetulla tavalla laillisesti Alankomaissa, taikka peruutetaan tämä oleskeluoikeus direktiivissä 64/221 tarkoitetun yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle tai kansanterveydelle aiheutuvan vaaran vuoksi – –."

14 Saman asetuksen 8:13 §:ssä säädetään seuraavaa:

"1. Yhteisön jäsenvaltion kansalaista ei karkoteta, ellei ole ilmeistä, että henkilöllä ei ole oleskeluoikeutta tai että hänen oleskeluoikeutensa on päättynyt.

2. Ulkomaalainen, joka on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimusvaltion kansalainen, tai hänen perheenjäsenensä, ja jolla ei ole oleskeluoikeutta yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisena tai jonka oleskeluoikeus on päättynyt, karkotetaan vasta sen jälkeen, kun hänelle on annettu vähintään neljä viikkoa aikaa poistua Alankomaista maahan, johon hänelle taataan pääsy.

3. Edellä 2 momentissa tarkoitettua ulkomaalaista ei karkoteta ennen kuin 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestä säädetyssä määräajassa tehty oikaisuvaatimus on ratkaistu.

4. Kiireellisissä tapauksissa 2 ja 3 momentin säännöksistä voidaan poiketa."

15 Vreemdelingencirculairen (ulkomaalaisasioita koskeva hallinnollinen soveltamisohje; Stcrt. 2000, nro 64, s. 17) B10/7.3.2 kohdassa todetaan, että unionin jäsenvaltioiden kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä, jotka oleskelevat maassa laillisesti, voidaan karkottaa ainoastaan ministerin päätöksellä (Vreemdelingenwetin 63 §:n 2 momentti). Tältä osin on otettava huomioon Vreemdelingenbesluitin 1:5 ja 8:13 §:ssä säädetyt takeet. Sitä vastoin niiden kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä osalta, jotka eivät tai eivät enää oleskele maassa laillisesti yhteisön oikeuden tai minkään muun säännöksen perusteella, on tämän saman hallinnollisen soveltamisohjeen B10/7.3.1 kohdan mukaan sovellettava maasta poistumista ja karkottamista koskevia yleisiä säännöksiä eli Vreemdelingenwetin 61–65 §:ää.

16 Vreemdelingenwet, Vreemdelingenbesluit ja Vreemdelingencirculaire tulivat voimaan 1.4.2001.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

17 Useat unionin kansalaiset, jotka oli tuomittu Alankomaissa vankeusrangaistuksiin, kantelivat komissiolle Alankomaiden viranomaisten heihin kohdistamista toimista, joissa heidät julistettiin ei-toivotuiksi henkilöiksi yleisen järjestyksen perusteella. Komissio päätteli näitä kanteluja tutkittuaan, että Alankomaiden yleinen ulkomaalaislainsäädäntö, jota sovelletaan myös muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin, ei ollut unionin kansalaisten osalta sopusoinnussa direktiivin 64/221 kanssa siltä osin kuin kyseisen lainsäädännön perusteella rikostuomioon on mahdollista yhdistää järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen. Täten komissio osoitti Alankomaiden kuningaskunnalle 19.12.2002 päivätyn virallisen huomautuksen, jossa tätä kehotettiin esittämään huomautuksensa.

18 Alankomaiden hallitus kiisti komission esittämän väitteen 6.3.2003 päivätyssä vastauksessaan. Unionin kansalaiset, joilla ei ole oleskeluoikeutta yhteisön oikeussääntöjen nojalla, eivät Alankomaiden hallituksen mukaan kuulu direktiivin 64/221 soveltamisalaan. Mainitunkaltaisessa tilanteessa heihin sovelletaan kansallista lainsäädäntöä. Näin on muun muassa silloin, kun kyse on muiden jäsenvaltioiden kansalaisista, jotka eivät osoita kansalaisuuttaan voimassa olevalla passilla tai henkilötodistuksella. Tämä pätee Alankomaiden hallituksen mukaan myös muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin, jotka ovat turvautuneet sosiaalihuoltoon Alankomaissa, kuten kantelijat, koska tämä seikka aiheuttaa automaattisesti sen, että oleskeluoikeus menetetään.

19 Alankomaiden hallitus väittää lisäksi, että kansallisilla viranomaisilla ei ole velvollisuutta poistaa maasta ulkomaalaisia, jotka on tuomittu rikosoikeudenkäynnissä, vaan kyseisillä viranomaisilla on harkintavaltaa, jonka perusteella niiden on mahdollista vertailla kyseessä olevia eri intressejä. Ennen karkottamispäätöksen tekemistä tarkastellaan asianomaisen henkilön perhetilannetta.

20 Koska komissio ei vakuuttunut tästä vastauksesta, se osoitti 9.7.2004 Alankomaiden kuningaskunnalle perustellun lausunnon, jossa se toisti virallisessa huomautuksessaan esittämänsä väitteen ja kehotti Alankomaiden kuningaskuntaa toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon tiedoksiantamisesta.

21 Alankomaiden hallitus vastasi mainittuun perusteltuun lausuntoon 24.9.2004, ja se pitäytyi keskeisiltä osin aikaisemmalla kannallaan, minkä jälkeen komissio päätti nostaa esillä olevan kanteen.

Kanne

Tutkittavaksi ottaminen

22 Alankomaiden kuningaskunta esittää vastineessaan kanteen kohteen laajentamista koskevan oikeudenkäyntiväitteen.

23 Alankomaiden hallituksen mukaan komissio moittii 19.12.2002 päivätyssä virallisessa huomautuksessaan ja 9.7.2004 päivätyssä perustellussa lausunnossaan Alankomaiden kuningaskuntaa yksinomaan siitä, että se ei sovella unionin kansalaisiin direktiiviä 64/221 vaan yleistä ulkomaalaislainsäädäntöä, jonka perusteella rikostuomioon on mahdollista yhdistää järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen. Sitä vastoin kanteessaan komissio väittää Alankomaiden hallituksen mukaan yleisesti, että tämä lainsäädäntö ei ole sopusoinnussa yhteisön oikeuden kanssa siitä syystä, että siinä ei eroteta toisistaan yhtäältä ulkomaalaisia yleensä ja toisaalta muiden jäsenvaltioiden kansalaisia. Vastaajaa moititaan lisäksi siitä, että se ei ole saattanut direktiiviä 64/221 asianmukaisesti osaksi kansallista oikeusjärjestystä.

24 Komissio väittää vastauksessaan, että sen kanne koskee ainoastaan sellaista maastapoistamisen järjestelmällistä ja automaattista yhdistämistä rikostuomioon, jonka kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa unionin kansalaisten osalta.

25 Tätä väitettä tukee kannekirjelmän vaatimusten muotoilu, jonka mukaan komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 64/221 mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole soveltanut unionin kansalaisiin kyseistä direktiiviä vaan yleistä ulkomaalaislainsäädäntöä, jonka perusteella rikostuomioon on mahdollista yhdistää järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen.

26 Alankomaiden hallitus ei näin ollen voi väittää, että komissio olisi laajentanut oikeudenkäyntiä edeltäneessä hallinnollisessa menettelyssä määriteltyä kanteen kohdetta.

27 Oikeudenkäyntiväite on näin ollen hylättävä.

Pääasia

28 Kuten tämän tuomion 25 kohdassa todettiin, komissio moittii Alankomaiden kuningaskuntaa siitä, että se ei ole noudattanut direktiivin 64/221 mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole soveltanut unionin kansalaisiin kyseistä direktiiviä vaan yleistä ulkomaalaislainsäädäntöä, jonka perusteella rikostuomioon on mahdollista yhdistää järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen.

29 Komissio väittää, että kaikkien unionin kansalaisten on voitava vedota direktiivissä 64/221 säädettyihin aineellisiin ja menettelyllisiin takeisiin, olipa heidän tilanteensa oleskeluoikeuden osalta millainen tahansa. Mainitun direktiivin 3 artiklan mukaan tällaisen kansalaisen karkottamisen yleisen järjestyksen vuoksi on perustuttava kyseisen yksilön omaan käyttäytymiseen eivätkä rikostuomiot sellaisenaan saa olla perusteena karkottamiselle. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot voivat karkottaa muiden jäsenvaltioiden kansalaisia tällaisilla perusteilla ainoastaan silloin, kun asianomaisesta henkilöstä aiheutuu perustavanlaatuista kyseessä olevan yhteiskunnan etua uhkaavaa todellista ja riittävän vakavaa vaaraa.

30 Komission mukaan Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 64/221 mukaisia velvoitteitaan, vaikka oletettaisiin, että Alankomaiden yleiseen ulkomaalaislainsäädäntöön ei liity karkottamisen osalta automaattisuutta ja että tässä yhteydessä vertaillaan kyseessä olevia eri intressejä. Komission mukaan on mahdollista, että kansalliset viranomaiset nojautuvat olettamaan siitä, että ulkomaalaiset, jotka on tuomittu rikoksista, on karkotettava, elleivät erityiset olosuhteet ole karkottamisen esteenä.

31 Näin ollen on tarkasteltava yhtäältä sitä, voivatko unionin kansalaiset vedota direktiivissä 64/221 säädettyihin takeisiin riippumatta siitä, millainen asema heillä on maassa oleskelijana, ja toisaalta mahdollista maastapoistamisen järjestelmällistä ja automaattista yhdistämistä rikostuomioon asianomaisen lainsäädännön nojalla.

32 Aluksi on muistutettava, että unionin kansalaisen aseman tarkoituksena on olla jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema (asia C-184/99, Grzelczyk, tuomio 20.9.2001, Kok. 2001, s. I-6193, 30 ja 31 kohta ja asia C-209/03, Bidar, tuomio 15.3.2005, Kok. 2005, s. I-2119, 31 kohta). EY 18 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella. Jäsenvaltion kansalaisella, jolla ei ole vastaanottavassa valtiossa oleskeluoi-

keutta perustamissopimuksen muiden määräysten tai sen soveltamisesta annettujen säännösten nojalla, on unionin kansalaisena suoraan tämän artiklan nojalla oleskeluoikeus kyseisessä vastaanottavassa valtiossa (ks. vastaavasti asia C-413/99, Baumbast ja R, tuomio 17.9.2002, Kok. 2002, s. I-7091, 84 kohta ja asia C-456/02, Trojani, tuomio 7.9.2004, Kok. 2004, s. I-7573, 31 kohta).

33 Tämä oikeus ei kuitenkaan ole ehdoton. EY 18 artiklan 1 kohdassa määrätään, että se tunnustetaan vain, jollei perustamissopimuksessa määrätyistä sekä sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu (ks. mm. em. asia Trojani, tuomion 31 ja 32 kohta ja asia C-406/04, De Cuyper, tuomio 18.7.2006, Kok. 2006, s. I-6947, 36 kohta).

34 Yhtenä yhteisön oikeudessa säädettynä tai siinä hyväksyttynä rajoituksena tai ehtona direktiivissä 64/221 sallitaan se, että jäsenvaltiot karkottavat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia yleisen järjestyksen tai turvallisuuden perusteella kyseisessä direktiivissä säädettyjä aineellisia ja menettelyllisiä takeita sekä yhteisön oikeuden yleisiä oikeusperiaatteita noudattaen (ks. vastaavasti asia C-459/99, MRAX, tuomio 25.7.2002, Kok. 2002, s. I-6591, 61 ja 62 kohta ja asia C-503/03, komissio v. Espanja, tuomio 31.1.2006, Kok. 2006, s. I-1097, 43 ja 44 kohta).

35 Kuten oikeuskäytännöstä ilmenee, direktiivissä 64/221 säädettyjä takeita on tulkittava laajasti niiden henkilöllisen soveltamisalan osalta (ks. vastaavasti em. asia MRAX, tuomion 101 kohta). Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että jokainen maastapoistamispäätöksen kohteeksi joutunut toisen jäsenvaltion kansalainen voi hyötyä direktiivin 64/221 säännösten muodostamasta suojasta (ks. vastaavasti asia C-136/03, Dörr ja Ünal, tuomio 2.6.2005, Kok. 2005, s. I-4759, 49 kohta). Jos unionin kansalaisilta, jotka eivät oleskele vastaanottavassa jäsenvaltiossa laillisesti, evättäisiin nämä aineelliset ja menettelylliset takeet, kyseiset takeet menettäisivät olennaisen osan tehokkaasta vaikutuksestaan.

36 Tätä tulkintaa tukee edellä mainitussa asiassa MRAX annettu tuomio, jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kolmannen valtion kansalaisen, joka on yhteisön jäsenvaltion kansalaisen perheenjäsen mutta joka ei täytä laillisen oleskelun edellytyksiä, on voitava vedota direktiivissä 64/221 säädettyihin menettelyllisiin takeisiin.

37 Näin ollen on todettava, että tulkinta, jonka mukaan direktiiviä 64/221 sovelletaan yksinomaan unionin kansalaisiin, jotka oleskelevat vastaanottavassa jäsenvaltiossa laillisesti, ei ole yhteisön oikeuden mukainen.

38 Sen osalta, että Alankomaiden yleinen ulkomaalaislainsäädäntö mahdollistaa unionin kansalaisten osalta sen, että rikostuomioon yhdistetään järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen, on todettava, että Vreemdelingenwetin 67 §:n, luettuna yhdessä saman lain 1 §:n m kohdan kanssa, mukaan Alankomaiden toimivaltaiset viranomaiset voivat julistaa ei-toivotuksi henkilöksi muun muassa ulkomaalaisen – eli henkilön, jolla ei ole Alankomaiden kansalaisuutta –, jonka on lainvoimaiseksi tulleella tuomiolla todettu syyllistyneen rikokseen, josta voidaan määrätä rangaistuksena vähintään kolme vuotta vankeutta.

39 Vaikka kyseessä olevan lainsäädännön, sellaisena kuin sitä tulkitaan Vreemdelingencirculairessa, mukaan huomioon on otettava Vreemdelingenbesluitin 1:5 ja 8:13 §:ssä säädetyt takeet, unionin jäsenvaltioiden kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä tapauksessa on kuitenkin niin, että tämä sääntö koskee ainoastaan henkilöitä, jotka oleskelevat laillisesti Alankomaissa.

40 Koska direktiiviä 64/221 sovelletaan myös unionin kansalaisiin, jotka eivät oleskele vastaanottavassa jäsenvaltiossa laillisesti, tällainen henkilö voidaan karkottaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella ainoastaan tässä direktiivissä säädetyissä tiukoissa rajoissa.

41 Direktiivin 64/221 3 artiklan 1 kohdan mukaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vuoksi toteutettujen toimenpiteiden on perustuttava yksinomaan kyseessä olevan henkilön käyttäytymiseen. Kyseisen artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että rikostuomiot eivät sellaisenaan saa olla perusteena tällaisille toimenpiteille. Rikostuomiota saadaan siten käyttää tällaisen toimenpiteen perusteena vain, jos tuomioon johtaneista seikoista käy ilmi, että henkilön oma käyttäytyminen uhkaa tuolloin yleistä järjestystä (ks. mm. asia 30/77, Bouchereau, tuomio 27.10.1977, Kok. 1977, s. 1999, Kok. Ep. III, s. 485, 28 kohta; asia C-348/96, Calfa, tuomio 19.1.1999, Kok. 1999, s. I-11, 24 kohta; em. asia komissio v. Espanja, tuomion 44 kohta ja asia C-441/02, komissio v. Saksa, tuomio 27.4.2006, Kok. 2006, s. I-3449, 33 kohta).

42 Yhteisöjen tuomioistuin on aina korostanut sitä, että yleistä järjestystä koskevaa poikkeusta on tulkittava suppeasti, koska sillä poiketaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevasta perusperiaatteesta, eivätkä jäsenvaltiot voi yksipuolisesti määritellä sen ulottuvuutta (asia 36/75, Rutili, tuomio 28.10.1975, Kok. 1975, s. 1219, Kok. Ep. II, s. 495, 27 kohta; em. asia Bouchereau, tuomion 33 kohta; em. asia Calfa, tuomion 23 kohta; yhdistetyt asiat C-482/01 ja C-493/01, Orfanopoulos ja Oliveri, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-5257, 64 ja 65 kohta; em. asia komissio v. Espanja, tuomion 45 kohta ja em. asia komissio v. Saksa, tuomion 34 kohta).

43 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten viranomaisten mahdollisuus vedota yleiseen järjestykseen edellyttää joka tapauksessa sitä, että kyse on sen yhteiskuntajärjestyksen häiriön lisäksi, jonka jokainen lain rikkominen muodostaa, perustavanlaatuista yhteiskunnan etua uhkaavasta todellisesta ja riittävän vakavasta vaarasta (em. asia Rutili, tuomion 28 kohta; em. asia Bouchereau, tuomion 35 kohta; em. yhdistetyt asiat Orfanopoulos ja Oliveri, tuomion 66 kohta; em. asia komissio v. Espanja, tuomion 46 kohta ja em. asia komissio v. Saksa, tuomion 35 kohta).

44 Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan yhteisön oikeuden kanssa on ristiriidassa myös kansallinen lainsäädäntö, jossa lähdetään siitä olettamasta, että muiden jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka on tuomittu tiettyyn rangaistukseen tietystä rikoksesta, on karkotettava (ks. em. yhdistetyt asiat Orfanopoulos ja Oliveri, tuomion 93 kohta).

45 Vaikka tässä tapauksessa ei voida osoittaa, että Alankomaiden yleisessä ulkomaalaislainsäädännössä rikostuomioon yhdistyy ehdottoman automaattisesti maastapoistaminen, on kuitenkin niin, että tämän lainsäädännön mukaan unionin kansalaisia, jotka on tuomittu rikosoikeudenkäynnissä, on mahdollista karkottaa Alankomaiden kuningaskunnasta direktiivissä 64/221 taattuja aineellisia ja menettelyllisiä takeita noudattamatta. On nimittäin mahdollista, että tällaiselle henkilölle osoitetaan karkottamispäätös, jossa otetaan huomioon perhesuhteisiin liittyvät seikat, mutta ei hänen omaa käyttäytymistään eikä sitä, aiheutuuko yleiselle järjestykselle todellista ja riittävän vakavaa vaaraa vai ei.

46 Täten on todettava, että Alankomaiden yleisen ulkomaalaislainsäädännön perusteella unionin kansalaisten osalta rikostuomioon on mahdollista yhdistää järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen.

47 Alankomaiden hallitus toteaa vastineessaan, että se on tarkistanut kantaansa yhteisöjen tuomioistuimen myöhemmän oikeuskäytännön valossa. Se myöntää, että kaikki unionin kansalaiset kuuluvat direktiivin 64/221 soveltamisalaan ja että heihin on sovellettava kyseisessä direktiivissä säädettyjä aineellisia ja menettelyllisiä takeita. Kyseisen hallituksen mukaan kansallinen lainsäädäntö on määrä saattaa yhdenmukaiseksi yhteisön oikeuden kanssa, kun Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY (EUVL L 158, s. 77) saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä.

48 Tältä osin riittää, kun muistutetaan, että arvioitaessa sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne

sellaisena kuin se on perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, eikä yhteisöjen tuomioistuin voi ottaa huomioon tämän jälkeen tapahtuneita muutoksia (ks. mm. asia C-200/88, komissio v. Kreikka, tuomio 27.11.1990, Kok. 1990, s. I-4299, 13 kohta; asia C-22/04, komissio v. Kreikka, tuomio 14.4.2005, 19 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa ja asia C-433/03, komissio v. Saksa, tuomio 14.7.2005, Kok. 2005, s. I-6985, 32 kohta).

49 Tässä tapauksessa on kuitenkin selvää, ettei Alankomaiden kuningaskunta ollut perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä moititun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen päättämiseksi.

50 Komission nostama kanne on edellä esitetyn perusteella perusteltu.

51 Näin ollen on todettava, että Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 64/221 mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole soveltanut unionin kansalaisiin kyseistä direktiiviä vaan yleistä ulkomaalaislainsäädäntöä, jonka perusteella rikostuomioon on mahdollista yhdistää järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen.

Oikeudenkäyntikulut

52 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että Alankomaiden kuningaskunta velvoitettaisiin korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut, ja koska Alankomaiden kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Alankomaiden kuningaskunta ei ole noudattanut ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta 25.2.1964 annetun neuvoston direktiivin 64/221/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole soveltanut unionin kansalaisiin kyseistä direktiiviä vaan yleistä ulkomaalaislainsäädäntöä, jonka perusteella rikostuomioon on mahdollista yhdistää järjestelmällisesti ja automaattisesti maastapoistaminen.**

2) **Alankomaiden kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset